

The background of the entire page is a textured, impressionist-style landscape painting. It features a path or road leading through a field towards a small wooden structure or barn in the distance. The colors are vibrant and varied, including greens, blues, yellows, and browns, with visible brushstrokes and a sense of light and atmosphere.

SLOVENSKI IMPRESIONISTI

in njihov čas

Gradivo za učence in učitelje

ROJSTVO IMPRESIONIZMA

- Francija na prelomu 19. v 20. stoletje
- Pravila v umetnosti narekuje Kraljeva akademija slikarstva in kiparstva
- **Impresionizem** razumemo kot nastop proti **akademizmu**, tj. uradni umetnosti

ROJSTVO IMPRESIONIZMA

- 15. april 1874: francoski impresionisti razstavljajo v pariškem ateljeju fotografa Nadarja
- Claude Monet razstavi sliko *Impresija, vzhajajoče sonce*
- Kritik Louis Leroy skuje po naslovu Monetove slike izraz **impresionizem**, vendar ga uporabi kot posmehljivko

Claude Monet
Impresija, vzhajajoče sonce, 1872
Musée Marmotan Monet

IMPRESIONIZEM IN IMPRESIJA

- Izraz **impresionizem** so kritiki v začetku uporabljali kot posmehljivko: impresionistične slike razumejo kot **skice** oz. **nedokončane** slike
- **Impresionizem** je v likovni umetnosti način upodabljanja predmetov in figur, kakor so videti v spreminjajoči se svetlobi
- **Impresija** pomeni neposreden učinek neke izkušnje na dušo in razum, tj. učinek, ki ga zunanji objekti ustvarijo z našimi čutili.

KAKO SO SLIKALI IMPRESIONISTI?

- Zagovarjali so slikanje po naravi: **plenerizem**
- Delo na prostem jim je olajšal nov izum: **barve v tubah**
- Zanimata jih **minljivost** in **bežnost** trenutka – opazujejo, kako se pokrajina menja odvisno od **ure**, **letnega časa** in **atmosferskih sprememb**

KAKO SO SLIKALI IMPRESIONISTI?

- v praksi so uporabili **optične zakone** o svetlobi, barvi in vidu
- **optično mešanje**: na platno nanašajo lise **čistih barv**, ne mešajo jih več na paleti
- **hitre poteze**, kot bi skicirali
- debeli, **pastozni** nanosi barve

ČAS SLOVENSKEGA IMPRESIONIZMA

na prelomu 19. v 20. stoletje

Kaj se v tem času dogaja v Ljubljani?

- 1895: mesto prizadene hud **potres**
- 1898: prvič zasveti **elektrika**
- 1901: **tramvaj**
- 1905 dokončan Hotel Union

Na področju kulture se oblikujejo ustanove:

- 1892: Deželno gledališče
- 1919: Slovenska univerza
- 1919: Glasbeni konservatorij
- 1909: Jakopičev paviljon
- 1918: Narodna galerija

ČAS SLOVENSKEGA IMPRESIONIZMA

na prelomu 19. v 20. stoletje

Postavljanje javnih spomenikov
zaslužnim možem

- 1899: natečaj za Prešernov spomenik (slovesno odkrit leta 1905)
- 1902: spomenik Janezu Vajkardu Valvasorju
- 1910: spomenik Primožu Trubarju (park Tivoli)

Slovesnost ob odkritju spomenika Francetu Prešernu

Vir: dlib.si

ČAS SLOVENSKEGA IMPRESIONIZMA

na prelomu 19. v 20. stoletje

Na področju umetnosti

1899 zaživi **Slovensko umetniško društvo**

- Prireja razstave
- Spodbuja mednarodno promocijo umetnikov

Uveljavi se moderna umetnost

Sprememba slikarske prakse:

- Umetniki ne delajo več za individualne naročnike, temveč svoja dela prodajajo **zainteresiranim kupcem**
- V ospredje stopi **proces ustvarjanja**

SLOVENSKI IMPRESIONISTI

- Prvič nastopijo na prelomu 19. v 20. stoletje
- Skupina 4 slikarjev:
 - Ivan Grohar
 - Rihard Jakopič
 - Matija Jama
 - Matej Sternen
- 1890: vsi štirje so učenci v zasebni šoli **Antona Ažbeta** v Münchnu
- 1902: na II. Slovenski umetniški razstavi jim javnost ni naklonjena
- 1904: združeni v skupino **Sava** nastopijo na Dunaju, kjer jih javnost dobro sprejme
- Naklonjeni so jim predstavniki moderne

IVAN GROHAR

(Sorica, 15. 6. 1867 – Ljubljana,
19. 4. 1911)

- Rojen v gostaški družini, v mladosti drvar, hlapec in pastir
- Na Dunaju ga akademija zavrne zaradi pomanjkljive izobrazbe
- V Münchnu kopira stare mojstre, v Ažbetovi zasebni šoli se sreča z ostalimi slovenskimi impresionisti
- Slikal tudi religiozne podobe

IVAN GROHAR

Sejalec

- 1907 prvič razstavljen v Narodnem domu v Trstu
- Navdih dobi na potepu po škofjeloški okolici
- S prijatelji domislil, da bosta v ozadju kozolec in Kamnitnik – podoba ni spontana, temveč premišljena

Ivan Grohar, *Sejalec*, 1907
Last: Moderna galerija

IVAN GROHAR

Sejalec

- Slikarju je v pomoč fotografija **Avgusta Bertholda**: povzame držo, način koraka, oblačilo in košaro
- S polaganjem barve na platno posnema grude zemlje in sejalčev gib
- Želi izraziti, da slika slovensko pokrajino – v ozadju je **kozolec**

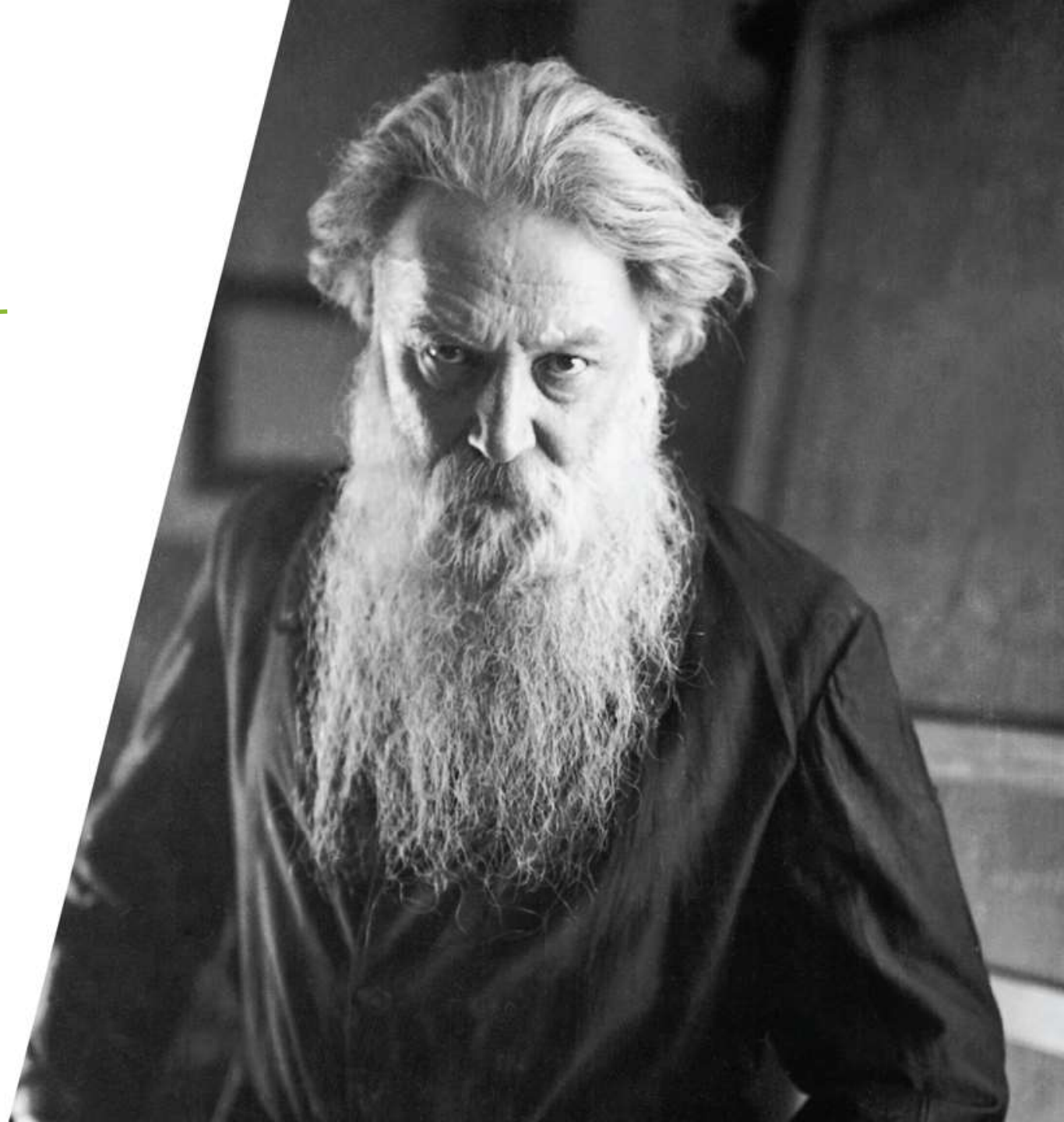

Avgust Berthold, *Sejalec*

RIHARD JAKOPIČ

(Ljubljana, 12. 4. 1869 – Ljubljana,
21. 4. 1943)

- rojen v Krakovem v družino podjetnega pridelovalca zelenjave
- Izobraževal se je na Dunaju in v Münchnu, a kmalu opustil študij (ovira ga božjast)
- Vodil slikarsko šolo v Ljubljani

JAKOPIČEV PAVILJON

- Razstavišče v parku Tivoli
- postavi ga leta 1909 na lastne stroške
- V njem več kot 300 domačih in tujih razstav

Maks Fabiani, Jakopičev paviljon, Ljubljana
(danes porušeno), Zgodovinski arhiv Ljubljana

RIHARD JAKOPIČ

Križanke v jeseni

- Iz Škofje Loke se je preselil v Ljubljano na Emonsko 2
- Skozi okno se mu je odpiral pogled na Križanke
- Naslikal je več deset slik, na katerih je zajel isti pogled
- Ujame **spremembe v naravi**: zimsko sonce, jutranje ali večerne zastrte osvetljave ...

Rihard Jakopič, *Križanke v jeseni*, 1909

MATIJA JAMA

(Ljubljana, 4. 1. 1872 – Ljubljana,
6. 4. 1947)

- V Münchnu obiskoval zasebno slikarsko šolo Antona Ažbeta
- 1893 obiše razstavo francoskih impresionistov, ki ga navdušijo
- Seli se iz kraja v kraj, tudi zaradi iskanja novih motivov
- Je tisti v četverici, ki se najbolj drži impresionističnih pravil

MATIJA JAMA

Kolo

- Nastane med slikarjevim bivanjem ob Kolpi
- Radoživ **žanrski** prizor
- Platnene obleke z rdečo vezenino – povezave z belokranjsko narodno nošo
- Svetla barvna paleta, hitre poteze, le nakazani nasmehi – hipni vtis razposajenega plesa

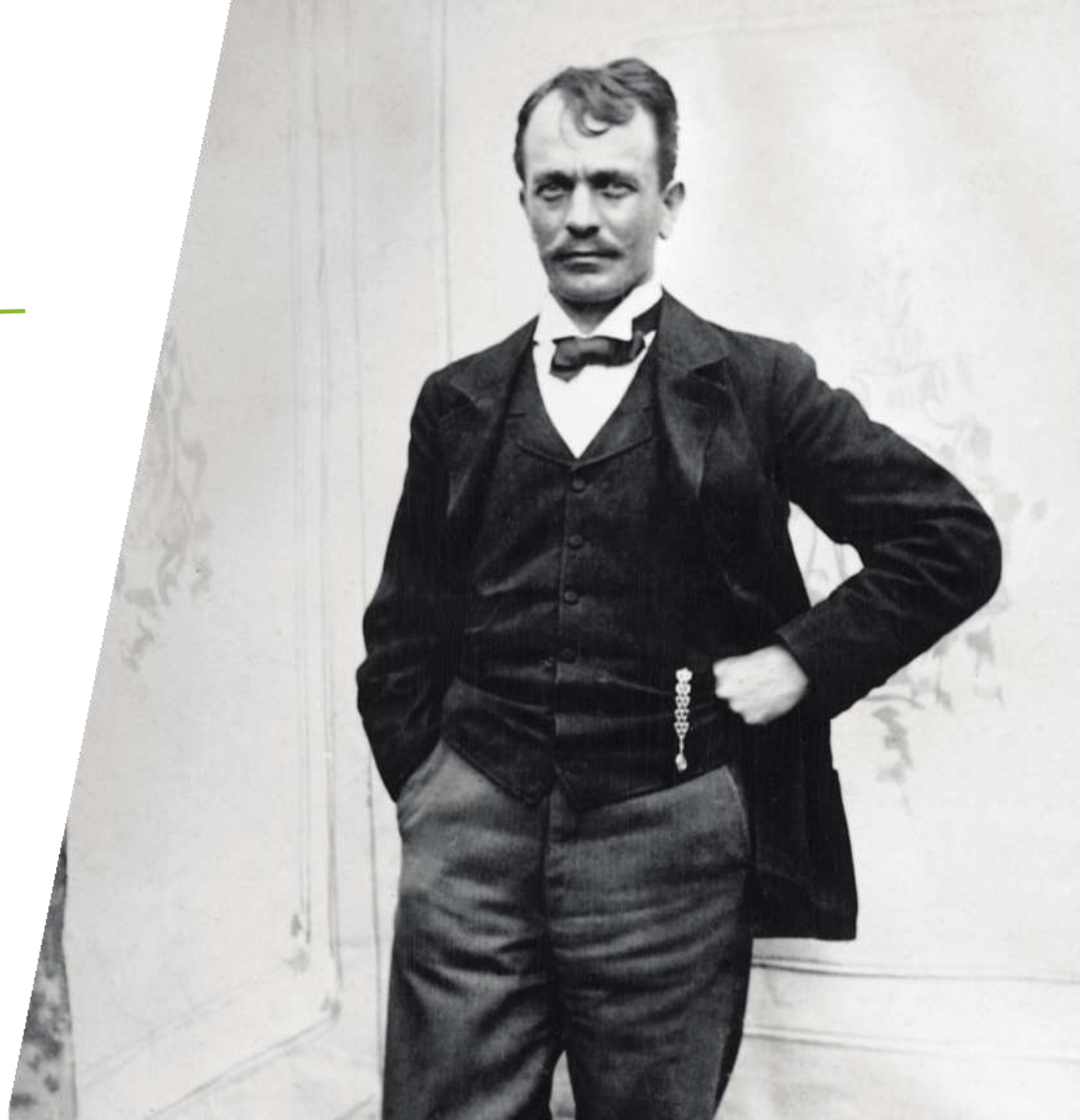

Matija Jama, *Kolo*, (ok. 1935)

MATEJ STERNEN

(Verd pri Vrhniki, 20. 9. 1870 –
Ljubljana, 28. 6. 1949)

- 1893 se spozna s francoskim impresionizmom med študijem na Dunaju
- obiskuje Ažbetovo šolo v Münchnu, kjer največ slika **človeške figure** in interjer
- edini med slovenskimi impresionisti dokončal akademijo in največ časa preživel v tujini

MATEJ STERNEN

Rdeči parasol

- S **širokimi potezami** naslikana modno napravljena dama
- Najprej opazimo **barve**
- **Komplementarni kontrast** med rdečo in zeleno
- S **toplo-hladnimi nasprotji** je ohranil prostorska razmerja med ozadjem in figuro

Matej Sternen, *Rdeči parasol*, 1904

Viri reprodukcij

- Reprodukcije umetnin: Narodna galerija, Ljubljana – dostopno na www.ng-slo.si
- Reprodukcije fotografij: Arhiv Narodne galerije, Ljubljana